

پیش بینی دلزدگی زناشویی براساس متغیرهای هیجان خواهی و باورهای ارتباطی

حسین احمد برابادی^۱

مریم بخشی^۲

چکیده

هدف: سیر صعودی آمار طلاق و وجود تعارضات و آشفتگی‌های روابط زوجین، انگیزه‌ی محققان برای یافتن عوامل مؤثر و راهکارهای مناسب جهت مقابله با این فروپاشی را افزایش داده است. این پژوهش به بررسی دو عامل هیجان خواهی و باورهای ارتباطی در پیش بینی دلزدگی پرداخته است.

روش: هدف از این پژوهش پیش‌بینی دلزدگی زناشویی از روی متغیرهای هیجان خواهی و باورهای ارتباطی بود. برای دست یافتن به این منظور از میان معلمان ناحیه ۶ آموزش و پرورش مشهد، با استفاده از جدول مورگان نمونه‌ای به حجم ۳۱۰ نفر انتخاب گردید که در نهایت ۲۹۷ پرسشنامه قابل تحلیل به دست آمد. ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق شامل، پرسشنامه دلزدگی زناشویی (CBM)، پرسشنامه هیجان خواهی آرنت (AISS) و پرسشنامه باورهای ارتباطی (RBI) بود. اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه‌ها توسط نرم‌افزار SPSS20 و با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. **یافته‌ها:** یافته‌ها نشان داد متغیرهای باورهای ارتباطی و هیجان خواهی، پیش‌بینی کننده معنادار دلزدگی زناشویی است و ۱۹ درصد از واریانس دلزدگی زناشویی را تبیین می‌کنند. همچنین تحلیل داده‌ها نشان داد که باورهای ارتباطی قادر به پیش‌بینی مؤلفه‌های دلزدگی زناشویی بوده، و هیجان خواهی نیز قادر به پیش‌بینی مؤلفه‌های از پا افتادن روانی و خستگی جسمانی می‌باشد. **نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این پژوهش و تاثیری که هر دو متغیر باورهای ارتباطی و هیجان خواهی در پیش بینی دلزدگی زناشویی دارند لازم است مشاوران در مشاوره‌های قبل از ازدواج و هنگام بروز تعارضات زناشویی به بررسی آنها بپردازند و مداخلات هدفمندی را برای آنها تدارک ببینند.

کلیدواژه‌ها: هیجان خواهی، دلزدگی زناشویی، باورهای ارتباطی

۱. استادیار گروه مشاوره دانشگاه بجنورد

۲. کارشناس ارشد مشاوره خانواده

مقدمه

خانواده در زمره مهم‌ترین سیستم‌های اجتماعی است که بر اساس ازدواج بین دو جنس مخالف شکل می‌گیرد. حفظ و تداوم خانواده از اهمیت زیادی برخوردار است. خانواده به عنوان واحد اجتماعی، کانون رشد و تکامل، التیام و شفا دهنده‌گی و تغییر و تحول آسیب‌ها و عوارض است که هم بستر شکوفایی و هم بستر فروپاشی روابط میان اعضایش هست (شعاع کاظمی و مؤمنی جاوید، ۱۳۹۰). نگاهی به آمار طلاق نشان می‌دهد که در طی سال ۱۳۹۲ تعداد ۱۵۵۳۶۹ و در سال ۱۳۹۳ تعداد ۱۶۳۵۶۹ واقعه طلاق در ایران گزارش شده است (دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی سازمان ثبت‌احوال، ۱۳۹۳). این آمار رو به رشد تأیید کننده این حقیقت است که بسیاری از زوجین تمایلی نسبت به ماندن در ازدواج‌های ناکام را نداشته و نظام خانواده در معرض بحران جدی قرار دارد.

آمار رسمی طلاق به طور دقیق نشان دهنده میزان ناکامی همسران در زندگی زناشویی نیست، زیرا در کنار آن آمار بزرگ‌تری به جدایی‌های عاطفی زن و شوهر اختصاص دارد. منابع گوناگون آمار مختلفی ارائه می‌دهند که نمی‌توان به هیچ‌کدام از این آمارها اطمینان کامل داشت زیرا طلاق عاطفی به صورت رسمی سنجیده نمی‌شود، اما در برخی منابع بیان شده که دو برابر طلاق قانونی است (جوشنی، ۱۳۹۰). تحقیقات نشان داده است که میزان رضایت از زندگی زناشویی و کیفیت ازدواج‌ها پیوسته در حال کاهش است، یکی از علائم کاهش رضایت زندگی بروز دلزدگی زناشویی^۱ است. دلزدگی، از پا افتادن جسمی، عاطفی و روانی است که از عدم تناسب بین توقعات و واقعیت ناشی می‌شود، دلزدگی زناشویی به علت مجموعه‌ای از توقعات غیرمنطقی و غیر واقع بینانه، گذار از هیجانان، بی‌دقت و بی‌توجه بودن زوجین نسبت به هم و نیازهای یکدیگر، بیان نکردن احساسات و نیازها به یکدیگر و فراز و نشیب‌های زندگی بروز می‌کند (پاینز، نل و همر^۲، ۲۰۱۱).

روان‌شناسی دلزدگی زناشویی به جای این‌که روی آسیب شناسی فرد یا زوج تکیه کند، بر روند دراز مدت و فرسایشی تضعیف روابط زناشویی متمرکز می‌شود (پاینز، نل و همر^۳، ۲۰۱۱). تحقیقات مختلف نشان داده است که شایع‌ترین و مخرب‌ترین مشکلات در ازدواج‌های شکست خورده مشکل ارتباطی است، از دیدگاه روان‌شناسان شناختی، از جمله بک^۴، برنز^۵ و الیس^۶ ریشه بسیاری از سوء تفاهمات زندگی زناشویی در اندیشه‌های تعصب‌آمیز و غیرمنطقی زوج‌هاست. الیس معتقد است که نگرش‌ها، تصورات غیرمنطقی و باورهای غلط افراد می‌تواند در ایجاد رابطه عاطفی ناکارآمد نقش به‌سزایی ایفا کند (کری^۷، ۲۰۱۳، ترجمه سید محمدی، ۱۳۹۱).

سازگاری زناشویی فرایندی است که در طی آن هر دو زوج به صورت انفرادی و یا با همکاری یکدیگر الگوهای رفتاری و باورهای ارتباطی خود را برای رسیدن به حداکثر رضایت زناشویی، تغییر و اصلاح می‌نمایند (بالی، دهینگرا و بارو^۸، ۲۰۱۰). منظور از از باورهای ارتباطی، عقیده یا ذهنیتی است که زن و شوهر نسبت به ارتباط زناشویی خود دارند و آن را به‌عنوان واقعیت پذیرفته‌اند و منظور از باورهای ارتباطی ناکارآمد، آن دسته از باورها و تفکرات غیرمنطقی می‌باشند که مختص رابطه زناشویی است و در اثر استفاده افراطی، ایجاد مشکل نموده است (آیدلسون و اپشتاین^۸، ۱۹۸۲). باورهای ارتباطی نقش مهمی در شروع دلزدگی زناشویی داشته (مهدویان فر، ۱۳۹۱) و می‌توانند باعث تغییر در سازگاری زناشویی شوند.

1. Couple Burnout.

2. Pines, Neal, Hammer

3. Beck

4. Burns

5. Ellis

6. Corey

7. Bali, Dhing & Baru

8. Eidelson. & Epstien

از طرف دیگر، یکی از مؤلفه‌های مؤثر در روابط بین همسران، سازگاری و رضایت زناشویی، میزان هیجان خواهی آنان است. هیجان خواهی واژه‌ای معمولی است که برای گرایش افراد به جستجوی انواع گوناگون تحریکات، از لمس و نگاه کردن ساده تا خودنمایی نمایشی از فعالیت‌های مختلف به کار می‌رود (کرسینی^۱، ۱۹۹۹). شناخت درزمینه‌ی تأثیر ابعاد هیجان خواهی در زندگی زناشویی می‌تواند نقش مهمی را در جهت تحکیم روابط زناشویی و در نتیجه ثبات و استواری نهاد خانواده بازی کند. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که همسازگی زن و شوهر در رگه هیجان خواهی سبب دوام زندگی است و بر عکس نابرابری سطح هیجان خواهی زوجین منبع تعارض‌هایی از قبیل تفاوت در استفاده از اوقات فراغت، ارتباط با دوستان، و بازخوردهایی در زمینه تربیت کودکان می‌باشد که به نارضایتی و فروپاشی زندگی زناشویی منجر می‌گردد و بین هیجان خواهی و میزان رضایت زناشویی رابطه منفی وجود دارد (کجباف و همکاران، ۱۳۹۰). یافته‌های به دست آمده از تحقیقات نشان می‌دهد که بین هیجان خواهی و رضایت جنسی رابطه‌ی منفی معنی‌داری وجود دارد. تحقیقاتی که در این حیطه انجام شده است، ناظر بر رابطه‌ی بین هیجان خواهی و رضایت جنسی نبوده و بیشتر به رابطه‌ی هیجان خواهی با تنوع‌طلبی جنسی، رفتارهای پرخطر جنسی و تعداد دفعات روابط جنسی بوده است (سیدرز^۲ و همکاران، ۲۰۰۹). کمتر در مورد مکانیسمی که ممکن است در انجام رفتارهای فرا زناشویی نقش داشته باشد اطلاعات موجود است. صفت شخصیتی هیجان خواهی یکی از همین مکانیسم‌های بالقوه است. کسانی که سطح بالایی از هیجان خواهی را دارند به احتمال بیشتری در خیانت‌های زناشویی شرکت می‌کنند (لالاز و وایگی^۳، ۲۰۱۱). قمری گیو (۱۳۹۱) در مطالعه‌ی خود نشان داد که افراد متقاضی طلاق میزان هیجان خواهی بیشتری نسبت به افراد دیگر دارند.

بنابراین با توجه به مطالب ذکر شده و کم رنگ شدن عشق رؤیایی اوایل ازدواج در طول زمان و ایجاد دلزدگی زناشویی و با عنایت به آمارهای طلاق رسمی و عاطفی که واقعیتی غیرقابل انکار و کتمان است، به نظر می‌رسد با شناسایی عوامل بروز این پدیده، می‌توان میزان ازدواج‌های با خطر بالا را کاهش داد و بر رضایت و شادکامی ازدواج‌های موجود افزود و از این طریق از پیامدهای ناگوار نابسامانی‌های خانوادگی جلوگیری کرد. پس آنچه ذهن پژوهشگران را به خود معطوف نموده پاسخ به این سؤال است که: آیا باورهای ارتباطی و هیجان خواهی زوجین، می‌تواند دلزدگی زناشویی را پیش‌بینی نماید؟

روش

این پژوهش که از حیث هدف در حیطه پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد به روش توصیفی - همبستگی اجرا شد. جامعه آماری، کلیه‌ی معلمان متأهل ناحیه ۶ آموزش و پرورش مشهد با سابقه حداقل ۲ سال زندگی مشترک بود. حجم جامعه آماری که ویژگی‌های موردنظر را داشته باشند، ۱۷۰۰ نفر بودند. از میان جامعه آماری موردنظر حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۳۱۰ نفر محاسبه گردید. ۳۵ مدرسه از میان ۱۷۰ مدرسه ناحیه مورد نظر به صورت خوشه‌ای انتخاب شدند. در کل تعداد ۳۳۰ پرسشنامه در بین معلمان توزیع گردید و از این تعداد، ۲۹۷ پرسشنامه قابل استفاده تحویل محققان گردید. (نرخ تکمیل ۹۳/۲ درصد). لازم به ذکر است که ۵۳ درصد از حجم نمونه را زنان تشکیل می‌دادند و میانگین سنی شرکت کنندگان ۳۸ سال و میانگین سابقه ازدواج ۱۲ سال بود.

ابزار پژوهش

از پرسشنامه‌های زیر جهت جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز استفاده گردید:

الف - مقیاس دلزدگی زناشویی پاینز (CBM)

1. Corsini
2. Cyders
3. Lalasz & Weigel

مقیاس دلزدگی پاینز (۱۹۹۶) برای اندازه‌گیری میزان دلزدگی زناشویی در بین زوجین طراحی گردیده است. یک ابزار خود سنجی است که ۲۰ گویه داشته و شامل سه جزء اصلی خستگی جسمی (احساس خستگی، سستی و داشتن اختلالات خواب) از پا افتادن عاطفی (احساس افسردگی، ناامیدی، در دام افتادن) و از پا افتادن روانی (احساس بی‌ارزشی، سرخوردگی و خشم به همسر) است. تمام این گویه‌ها روی یک مقیاس هفت امتیازی پاسخ داده می‌شود. در این پژوهش ضریب پایایی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۸ بدست آمد.

ب - مقیاس هیجان خواهی آرنت (AISS)

ابزار مقیاس هیجان خواهی آرنت توسط جفری آرنت ساخته شد (آرنت، ۱۹۹۴). این مقیاس دارای ۲۰ ماده است که شامل ۲ خرده مقیاس تنوع‌طلبی و شدت هیجان است. این مقیاس در ایران توسط فصیح زاده نائینی (۱۳۸۱) ترجمه و بر روی ۲۲۹ نفر از نوازندگان موسیقی سنتی و کلاسیک شهر تهران اجرا گردید و اعتبار و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفت. ضریب پایایی مقیاس آرنت در این پژوهش با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمد.

ج - سیاهه‌ی باورهای ارتباطی (RBI)

به‌منظور اندازه‌گیری باورهای ارتباطی از سیاهه‌ی باورهای ارتباطی (RBI) استفاده شد، این سیاهه یک پرسشنامه ۴۰ سؤالی است که برای اندازه‌گیری باورهای غیرمنطقی زندگی زناشویی توسط ایدلسون واپشتاین (۱۹۸۲) ساخته شده و دارای ۵ خرده مقیاس که عبارت‌اند از: باور به تخریب‌کنندگی مخالفت، باور به عدم‌تغییر پذیری همسر، توقع ذهن‌خوانی، کمال‌گرایی جنسی و باور در مورد تفاوت جنسیتی. در این پژوهش پایایی این پرسشنامه با آلفای کرونباخ ۰/۷۸ بدست آمد.

یافته‌ها

اطلاعات توصیفی از جمله میانگین و انحراف استاندارد و تعداد افراد نمونه در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	تعداد	حداقل نمرات	حداکثر نمرات	میانگین	انحراف استاندارد
دلزدگی زناشویی	۲۹۸	۴۱	۱۰۷	۷۰/۱	۱۳/۵
باورهای ارتباطی	۲۹۸	۶۸	۱۵۲	۱۱۰/۴	۱۷/۴
هیجان خواهی	۲۹۸	۳۶	۹۱	۶۹/۵	۱۰/۱

باورهای ارتباطی و هیجان خواهی پیش‌بینی کننده دلزدگی زناشویی می‌باشند.

برای بررسی این فرضیه از آن‌جا که رابطه‌ی بین دو متغیر مستقل و یک متغیر وابسته مطرح هست از تحلیل رگرسیون استفاده کردیم. نتایج در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. ضرایب رگرسیون بین باورهای ارتباطی و هیجان خواهی با دلزدگی زناشویی

متغیر	B	β	T	p	R	R^2	F
ثابت معادله	۲۴/۶	-	۳/۹۰	۰/۰۰۱	۰/۴۴	۰/۱۹	۳۵/۳۲
باورهای ارتباطی	۰/۳۲۳	۰/۴۱۵	۷/۸۸	۰/۰۰۱			
هیجان خواهی	۰/۱۴۲	۰/۱۰۷	۲/۰۲	۰/۰۴۴			

نتایج نشان داد که برای هر دو متغیر باورهای ارتباطی و هیجان خواهی R برابر $0/44$ و R^2 برابر $0/193$ می‌باشد. یعنی متغیرهای باورهای ارتباطی و هیجان خواهی 19 درصد از واریانس دلزدگی زناشویی را تبیین می‌کند. همان‌طور که در جدول نشان داده شده است، F محاسبه شده برای این درصد از واریانس برابر $35/32$ بوده که به لحاظ آماری در سطح $0/001$ معنی‌دار است. همچنین ضریب رگرسیون برای باورهای ارتباطی برابر $0/415$ و $(P < 0/01)$ ؛ ضریب رگرسیون برای هیجان خواهی برابر $0/107$ و $(P < 0/05)$ می‌باشد. در نتیجه فرضیه اول تأیید شده یعنی هیجان خواهی و باورهای ارتباطی پیش بینی کننده معنادار دلزدگی زناشویی است و با توجه به میزان ضریب استاندارد β می‌توان گفت که باورهای ارتباطی پیش بینی کننده قوی‌تری نسبت به هیجان خواهی است. لذا معادله رگرسیون به صورت زیر می‌باشد:

$$(0/142) \text{ هیجان خواهی} + (0/323) \text{ باورهای ارتباطی} + 24/609 = \text{دلزدگی زناشویی}$$

بحث و نتیجه گیری

باورهای ارتباطی و هیجان خواهی پیش‌بینی کننده دلزدگی زناشویی می‌باشند.

با توجه به نتایج تحلیل آماری در پژوهش حاضر این فرض تأیید شد. نتایج رگرسیون نشان داد که هر دو متغیر باورهای ارتباطی و هیجان خواهی می‌توانند به عنوان پیش‌بینی کننده‌هایی برای بروز دلزدگی زناشویی در دبیران ناحیه شش آموزش و پرورش مشهد می‌باشند. همان‌طور که در جدول ۲ بیان شد نتایج به دست آمده، نشان داد که هر دو متغیر باورهای ارتباطی و هیجان خواهی در معادله رگرسیون معنادار است و R برابر $0/44$ و R^2 برابر $0/193$ می‌باشد. یعنی متغیرهای باورهای ارتباطی و هیجان خواهی 19 درصد از واریانس دلزدگی زناشویی را تبیین می‌کند. در مطالعات پیشین، پیش‌بینی و ارتباط دلزدگی زناشویی توسط هیجان خواهی و باورهای ارتباطی به طور جداگانه مورد بررسی می‌گیرند.

الف - باورهای ارتباطی پیش‌بینی کننده دلزدگی زناشویی است

نتیجه این تحقیق همسو با پژوهش مهدویان فر (۱۳۹۱) است، که بیان نمود بین باورهای ارتباطی و دلزدگی زناشویی رابطه مثبت معنادار وجود دارد و کسانی که باورهای ارتباطی غیرمنطقی بیشتری گزارش داده بودند از میزان دلزدگی زناشویی بیشتری برخوردار بودند. این یافته با نتیجه تحقیق بختیارپور و عامری (۱۳۸۹) که بیان نمودند، باورهای غیرمنطقی پیش بینی کننده معنادار دلزدگی زناشویی در دبیران متأهل شهر اهواز می‌باشد، نیز همسو است. همچنین نتیجه تحقیق با نتیجه پژوهش ثابت سروستانی (۲۰۱۱)، همامسی و ایسن کوبان (۲۰۱۰) که دریافتند افرادی که دچار مشکلات ازدواج اند، بیشتر از افرادی که این مشکلات را ندارند افکار غیرمنطقی بروز می‌دهند، همسو است. همچنین این نتیجه با یافته‌های پژوهش‌های اسدی و محمدشریفی (۱۳۹۳)، اسماعیل‌پور، خواجه و مهدوی (۱۳۹۲) همسو می‌باشد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت در طی دوران آشنایی و نامزدی این امکان وجود دارد که توقعات غیرعقلانی نسبت به ازدواج و همسر به دلیل شور و اشتیاق اولیه آن دوران در دو همسر جوان به گونه‌ای جدی مجال خودنمایی پیدا نکنند، اما پس از آن که ازدواج صورت گرفت، این توقعات آشکار می‌شوند و زوجین با این واقعیت روبرو می‌شوند که همسرشان توقعات غیرواقعی آنان را برآورده نمی‌سازد و به دنبال آن ناکامی و رنجش نسبت به همسر خود احساس می‌کنند. از سوی دیگر دلزدگی یک ناهمخوانی میان انتظارات و ایده آل‌های افراد از یک سو و واقعیات از سوی دیگر است و در طی زمان با دست‌یابی به بینش جدید از معایب و نقاط ضعف همسر، مجموعه‌ای از توقعات غیرواقعی از همسر و زندگی زناشویی باعث بروز باورهای ارتباطی غیرمنطقی در رابطه زناشویی شده و دلزدگی زناشویی را موجب می‌شود.

ب- هیجانی خواهی پیش‌بینی کننده دلزدگی زناشویی است.

جلایی، رضانی، و جهانگیری (۱۳۹۳) نشان دادند که بین هیجان خواهی و سازگاری زناشویی رابطه معناداری وجود دارد و هیجان خواهی پیش‌بینی کننده سازگاری زناشویی است. پس می‌توان یافته پژوهشی را همسو با نتیجه این تحقیق برشمرد. همچنین در خصوص رابطه هیجان خواهی با رضایت زناشویی و سازگاری زناشویی کجیاف، نشاط دوست، طاهری و خالویی (۱۳۹۰)، در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که بین هیجان خواهی و رضایت زناشویی رابطه منفی وجود دارد. بنابراین، اگر زن یا شوهر، نمره بسیار بالایی در مقیاس هیجان خواهی و همسر نمره بسیار پایین داشته باشد، احتمال عدم توافق در زندگی زناشویی و بروز دلزدگی زناشویی افزایش می‌یابد. قمری گیو، خشنودی نیا و رفیعی (۱۳۹۱) در پژوهش خود نشان دادند که افراد مطلقه و در حین طلاق هیجان خواهی بیشتر و عملکرد خانواده پایین‌تری نسبت به افراد عادی دارند. لذا هیجان خواهی به علت ایجاد شرایط تعارضی در بروز دلزدگی زناشویی مؤثر است.

در تبیین این فرضیه می‌توان بیان کرد هیجان خواهی یکی از ویژگی‌های شخصیتی است که در روابط بین افراد و سازگاری زناشویی تأثیرگذار است. وقتی زن و شوهری از لحاظ میزان هیجان خواهی با یکدیگر متفاوت باشند احتمال بروز کشمکش در آنان بیشتر خواهد بود و این عدم هماهنگی میزان هیجان خواهی منجر به بروز دلزدگی زناشویی می‌گردد. همچنین چون هیجان خواهی در افراد بسیار متفاوت است، نظام شناختی و عاطفی هر فرد قاعداً بر پایه این خصیصه سازماندهی می‌شود. به عبارت دقیق‌تر همسازگی زن و شوهر در این رگه را باید سبب دوام زندگی زناشویی دانست و بر عکس نابرابری سطح هیجان خواهی زن و شوهر را منبع تعارض‌های بین آن‌ها و بروز دلزدگی زناشویی دانست.

پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی از جمله استفاده از پرسشنامه خودگزارشی همراه بود، بر این اساس پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی علاوه بر پرسشنامه از ابزار دیگری همانند مصاحبه نیز استفاده گردد. همچنین پیشنهاد می‌گردد که پژوهش مشابه‌ای در نمونه‌های دیگر و یا پژوهش‌هایی با سایر متغیرهای مؤثر بر دلزدگی زناشویی انجام پذیرد. نتایج این پژوهش می‌تواند در کلینک‌های مشاوره و روان‌شناختی و کارگاه‌های قبل از ازدواج مورد استفاده قرار گیرد.

منابع فارسی

- اسماعیل پور، خ؛ خواجه، و؛ مهدوی، ن (۱۳۹۲). پیش‌بینی رضایت زناشویی همسران براساس باورهای ارتباطی و مهارت‌های ارتباطی. *خانواده پژوهی سال نهم، شماره ۳۳، ۲۹-۴۴*.
- بختیارپور، س؛ عامری، ز (۱۳۸۹). رابطه بین وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی در دبیران متأهل شهر اهواز. *یافته‌های نو در روان‌شناسی، ۷۰-۵۴*.
- جلایی، ش؛ رضانی، ا؛ جهانگیری، ع. (۱۳۹۳). بررسی رابطه هیجان خواهی و راهبردهای مقابله با استرس با سازگاری زناشویی. *سومین همایش ملی سلامت و تندرستی، دانشگاه آزاد قوچان*.
- جوشنی، م (۱۳۹۰). طلاق عاطفی تهدیدی برای خانواده‌های ایرانی. *ماهنامه زائر، ۲۰۱: ۴۸-۴۲*.
- شعاع کاظمی، م؛ مومنی جاوید، م (۱۳۹۰). دیدگاه‌های نظری خیانت زناشویی و بهبود روابط با تأکید بر راهبردهای عملی مشاوره‌ای. *تهران: به آوران*.
- قمری گیوی، ح؛ خشنودنیای، ب و رفیعی، ح (۱۳۹۱). مقایسه هیجان خواهی و عملکرد خانواده در افراد مطلقه، در حین طلاق و عادی. *فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی، سال دوم، شماره ۴*.

کجیاف، م؛ نشاط دوست، ح و خالویی، ق (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین هیجان خواهی و میزان رضایت زناشویی. دو ماهنامه دانش و رفتار، شماره ۱۰.
 کری، جرالده. (۱۳۹۱). نظریه و کاربرست مشاوره و روان درمانی (ویراست نهم، ترجمه: سید محمدی). تهران: ارسباران. تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۱۳.
 مهدویان فر، ر (۱۳۹۱). بررسی اثربخشی آموزش مفاهیم رویکرد عقلانی هیجانی رفتاری (REBT) بر بهبود ارتباطات و کاهش دلزدگی زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده علوم تربیتی.

منابع لاتین

- Bali, A., Dhingra, R., & Baru, A. (2010). Marital adjustment of childless couples. *Journal of Social Science*, 24(1), 73-76.
- Corsini, J. (1999). *The dictionary of Psychology*. Philadelphia: Taylor and Francis
- Hansen, G.L. (1987). Extra dyadic relations during courtship. *Journal of sex Research*, 23, 382-320.
- Cyders, M. A., Flory, K., Rainer, S., & Smith, G. T. (2009). *The role of personality first-year college drinking*. *Addiction* 104 (2), 193-202.
- Eidelson, R. J. & Epstein, N. (1982). Cognitive and relationship of adjustment. Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of consulting and clinical psychology*, 50, 715 – 720.
- Hamamci, Z., & Esen-Coban, A. (2010). Dysfunctional relationship beliefs of late adolescence in adjustment to university. *Procedia Social & Behavioral Sciences*, 2, 300-304.
- Lalasz, C.B., & Weigel, D. J. (2011). *Understanding the relationship between gender and extra dyadic relations: The mediating role of sensation seeking on infidelity*. University of Nevada, Reno, NV 89557-0208. U S A.
- Pines, A.M., Neal, M.B., Hammer, L.B. (2011). Job burnout and couple burnout in dual-earner couples in the sandwiched generation. *Social psychology quarterly*, 74, 361-368.
- Sabet Sarvestani, P. (2012). The Effect of Irrational Beliefs on Marital Satisfaction between Iranians *European Journal of Social Sciences*, 24(3), 432-437.